
[2021-80-RE](#)

Causa 2021-80-RE

(Nogueira Fernandes c/ Principat d'Andorra)

Número de registre 508-2021. Recurs d'empara

Sentència del 15 de març del 2022

BOPA núm. 36, del 23 de març del 2022

En nom del Poble Andorrà;

El Tribunal Constitucional;

Atès l'escrit presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 5 d'octubre del 2021, per la representació processal del Sr. Antonio Manuel Nogueira Fernandes, mitjançant el qual interposa un recurs d'empara contra la inactivitat de la jurisdicció ordinària en el marc de la causa Diligències Prèvies 4000805/2019, per una presumpta vulneració dels drets a obtenir una decisió fonamentada en Dret, a un procés degut, substanciat per un tribunal imparcial predeterminat per la Llei, i a un judici de durada raonable, reconeguts a l'article 10 de la Constitució, i, atès que demana a aquest Tribunal que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració dels drets esmentats i que declari el dret del recurrent a ser indemnitzat pels perjudicis soferts i per les despeses ocasionades, incloses les d'advocat;

Vista la Constitució, especialment els articles 10, 41.2, 98 c) i 102;

Vista la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, especialment el títol IV, capítols primer i sisè;

Vist l'aute del Tribunal Constitucional del 22 de novembre del 2021 que va admetre a tràmit, sense efectes suspensius, aquesta causa;

Vist l'escrit d'al·legacions presentat i registrat al Tribunal Constitucional, el 13 de desembre del 2021, pel Ministeri Fiscal;

Vistes les conclusions formulades dintre de termini per la part recurrent i pel Ministeri Fiscal;

Escoltat l'informe del magistrat ponent, Sr. Dominique Rousseau;

1. Antecedents processals davant les jurisdiccions ordinàries

1.1. El 8 de juliol del 2019, el Sr. Antonio Manuel Nogueira Fernandes va presentar una querella contra el Sr. Víctor Duaso Saludas, i, contra la societat La Veu del Poble, SA, propietària del diari BonDia, en concepte de responsable civil subsidiari, per la presumpta comissió d'uns delictes menors de calúmnies i de difamació.

1.2. El 7 de novembre del 2019, es va efectuar la compareixença de conciliació.

1.3. El 18 de desembre del 2019, la Secció d'Instrucció 4 de la Batllia va dictar un aute mitjançant el qual admetia a tràmit la querella esmentada.

1.4. L'11 de juny del 2020, la Secció d'Instrucció 4 de la Batllia va decretar l'arxivament parcial de les actuacions respecte del delictes de calúmia, i, va acordar continuar les actuacions pel presumpte delictes de difamació.

1.5. L'1 d'abril del 2021, aquesta mateixa Secció de la Batllia va dictar un aute en què constata la prescripció del delictes de difamació i declarava la conclusió de la causa.

1.6. El 5 d'octubre del 2021, la representació processal del Sr. Antonio Manuel Nogueira Fernandes va interposar un recurs d'empara contra la inactivitat de la jurisdicció ordinària en el marc de la causa DP 4000805/2019, per una presumpta vulneració dels drets a obtenir una decisió fonamentada en Dret, a un procés degut substanciat per un tribunal imparcial predeterminat per la llei i a un judici de durada raonable, reconeguts a l'article 10 de la Constitució.

2. Argumentació jurídica

2.1. Argumentació del recurrent

- El recurrent exposa que l'article 81 d) del Codi penal preveu que la prescripció de l'acció penal extingeix la responsabilitat penal pel transcurs de sis mesos pels delictes de calúmia, d'injúria i de difamació i per les contravencions penals.

- En l'aute que declara la prescripció penal, el batlle instructor va constatar que de les actuacions es despenia que havien transcorregut més de 6 mesos entre la providència d'incoació del sumari del 22 de juny del 2020 i l'ofici al Servei de Policia del 14 de gener del 2021, sense que s'hagués practicat cap actuació processal.

- El recurrent al·lega que arran d'aquesta inactivitat reconeguda per negligència s'ha vist impossibilitat de continuar amb el procediment penal encetat, fet absolutament inacceptable i que vulnera els seus drets a obtenir una decisió fonamentada en Dret, a un procés degut substanciat per un tribunal imparcial predeterminat per la llei i a un judici de durada raonable.

- El fet que el termini de sis mesos que determina la prescripció sigui breu no excusa al batlle instructor, el qual ha de vetllar i controlar que aquest termini no s'escolli.

- Per acabar, demana a aquest Tribunal que atorgui l'empara sol·licitada, que declari la vulneració

dels drets esmentats i que declari que té dret a ser indemnitzat pels perjudicis soferts i per les despeses ocasionades, incloses les d'advocat.

2.2. Argumentació de la Secció d'Instrucció 4 de la Batllia

- Després d'exposar els fets de la causa, la Batllia recorda que l'article 81 del Codi penal disposa que la prescripció de l'acció penal per a les contravencions penals i per als delictes d'injúria, de calúmnia i de difamació és de 6 mesos.

- Constata que han transcorregut més de 6 mesos entre la providència d'incoació de sumari del 22 de juny del 2020 i l'ofici del 14 de gener del 2021 adreçat al Servei de Policia, sense que s'hagi practicat cap actuació processal.

- Manifesta que la prescripció consisteix, essencialment, en la invalidació pel transcurs del temps del valor que havien tingut determinades conductes descrites en la llei penal com a delictes, afegint que els períodes d'inactivitat en la repressió concreta del fet típic condueixen a que decaigui l'acció de forma definitiva, sense perjudici de la subsistència de les accions civils si s'escau.

2.3. Argumentació del Ministeri Fiscal

- El Ministeri Fiscal constata que, en efecte, des del 22 de juny del 2020, data de la incoació del sumari, fins al 14 de gener del 2021, data de l'ofici adreçat al Servei de Policia, no es va practicar cap actuació processal.

- Que l'aute de l'1 d'abril del 2021, dictat per la Batllia, va constatar la prescripció del delicte perseguit i que, el 16 de juliol del 2021, el Tribunal de Corts va declarar l'arxivament de la causa sense perjudici de les accions civils que poguessin correspondre al perjudicat.

- No obstant això, posa en relleu que l'aute del 16 de juliol del 2021 va ser notificat al recurrent el 22 de juliol d'aquell mateix any i que el recurrent no va presentar el seu recurs fins al 5 d'octubre del 2021, per tant, atès que el termini d'interposició d'un recurs d'empara és de 13 dies hàbils, el recurs hauria estat formulat de manera extemporània.

- Afegeix, que per tal com el delicte de difamació denunciat es de caire eminentment personal, el termini de prescripció d'aquest delicte és susceptible d'interrupció per la compareixença del perjudicat i no consta en les actuacions que d'ençà la notificació de l'aute de l'11 de juny del 2020 de la Batllia que va decretar l'arxivament parcial de les actuacions respecte del delicte de calúmnia, i, va acordar continuar les actuacions pel presumpte delicte de difamació, el recurrent hagués efectuat cap manifestació prop de la Secció d'Instrucció respecte dels fets denunciats.

- Per aquests motius, el Ministeri Fiscal s'oposa a aquest recurs d'empara.

3. Fonaments jurídics del Tribunal Constitucional

3.1. El recurs d'empara no converteix el Tribunal Constitucional en una tercera instància ni en un tribunal suprem.

3.2. Quan un recurrent al·lega la vulneració del dret constitucional a obtenir una decisió fonamentada en Dret (article 10.1 de la Constitució), l'únic objecte del recurs d'empara és el de verificar que les decisions impugnades estiguin motivades i es fonamentin en un raonament jurídic que no sigui il·lògic ni absurd.

3.3. Quan entren en joc drets substancials, el control d'aquest Tribunal en el marc del recurs d'empara consisteix a determinar si els recurrents han estat privats o no d'una protecció efectiva, és a dir, si han estat situats o no en una indefensió material (veg. per ex. el punt 3.3 de l'aute del 22 de desembre del 2017, recaigut en la causa 2017-33-RE, o el punt 3.1 de la sentència del 19 de febrer del 2018, recaiguda en la causa 2017-53-RE).

3.4. En aquesta causa la qüestió constitucional que aquest Tribunal ha de resoldre és la de saber si la Batllia ha vulnerat el dret a un procés degut del recurrent pel fet de declarar la prescripció de la seva acció penal.

3.5. Per tal de pronunciar-se sobre el fons d'aquesta causa, cal verificar prèviament, que el recurs d'empara reuneixi totes les exigències processals i, en particular, les disposicions relatives al respecte del termini per presentar un recurs.

3.6. En aquest cas, el 22 de juliol del 2021, el recurrent va tenir coneixement de l'aute del Tribunal de Corts del 16 de juliol d'aquell mateix any que declarava l'arxivament de les actuacions, però no va presentar el seu recurs d'empara fins al 5 d'octubre del 2021, quan, com així ho posa en relleu el Ministeri Fiscal, el termini de presentació d'un recurs d'empara és de 13 dies hàbils.

3.7. Així doncs, el recurs d'empara va ser presentat de manera àmpliament extemporània i sense que calgui examinar el fons de l'assumpte, no pot ser declarat admissible a tràmit. Amb el benentès que les causes d'inadmissió pronunciades en fase de sentència esdevenen causes de desestimació.

3.8. No obstant això, si el recurrent considera que ha estat perjudicat per un mal funcionament de l'Administració de Justícia, li correspon presentar les accions escaients davant la jurisdicció ordinària.

3.9. Tot i que l'article 92 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional estableix la condemna en costes del recurrent que veu el seu recurs desestimat, en aquest cas concret, atès que no hi ha part adversa, aquest Tribunal no efectuarà cap pronunciament en aquesta matèria.

Decisió:

En atenció a tot això que s'ha exposat, el Tribunal Constitucional, per l'autoritat que li confereix la Constitució del Principat d'Andorra,

Ha decidit:

1. Desestimar el recurs d'empara presentat per la representació processal del Sr. Antonio Manuel Nogueira Fernandes.

2. No efectuar cap pronunciament en matèria de costes.

3. Publicar aquesta sentència, d'acord amb allò que disposa l'article 5 de la Llei qualificada del Tribunal Constitucional, al *Butlletí Oficial del Principat d'Andorra*.

I així, per aquesta sentència nostra, que ha de ser notificada a la representació processal del recurrent, al president de la Batllia i al Ministeri Fiscal ho pronunciem, manem i signem a Andorra la Vella, el 15 de març del 2022.

Josep-D. Guàrdia Canela
President

Jean-Yves Caullet
Vicepresident

Joan Manel Abril Campoy
Magistrat

Dominique Rousseau
Magistrat